

En sørgelig historie: Berettet av Sonja Mastdalen til TAU

Da kanalen mellom Skotfoss og Løveid var ferdig i 1861 steg vannet i Norsjø med 2 meter. Sonja Mastdalen er blitt fortalt at det var jorder utover bukta i Mastdalen mot mollbakken. I 1918 blei bestefar hennes enkemann og ca. ett år senere, i 1920, drukna hans eldste sønn på Mastdalsbukta; han gikk igjennom isen da han stod på skøyter.



Mastdalen i dag:

Bestefar Andreas: Dødsannonse "Det er faldt i min tunge lod at meddele slegt og venner at min kjære hustru og vor snille og opofrende mor Anne født Andreassen hensov i troen på sin frelser idag kl 3 ½ em. 34 aar gl. efter et kort sykeleie av lungebetændelse, dypt savnet av mig og mine smaa. Mastdalen i Helgen.

5/11 18 Andreas B. Mastdalen Arthur, Astrid, Arne, Anlaug, Kristine. Bent. Begravelsen finder sted ved Helgen kirke tirsdag 12/11 kl 1. Samles i hjemmet kl. 10 ½"

Klipp fra avisen: "Et hjem i nød. Uopfordret maa jeg henlede medfølende menneskers opmerksomhet paa forholdene nu under denne syketid i Andreas Mastdalens hjem i Valebø. Hele familien mand, hustru og 6 mindreaarige barn ligger alle syke og andre mennesker er der ikke i huset. Andreas, hustruen og ældste søn har lungesykdom efter influensa og Andreas maa dagligen stelle husdyrene og melke kuerne. Hustruen er meget daarlig og hvorledes matstel, renslighet og husstel blir under slike forhold kan alle tænke sig. Jeg maa derfor henstille til velvillige medmennesker, spesielt i Helgen at træde hjælpende til med matvarer, hushjælp og sykepas. Det er høist paakrævet. Johan Krohn, kommunelæge."

Bestefar Andreas: Dødsannonse "Det er atter faldt i min tunge lod at meddele slegt og venner at min høit elskede søn og vor snille bror Arthur døde plutselig fra os idag ved et ulykkestilfælde, 15 aar og 3 maaneder gammel. Dypt blir du savnet av far og søskende. Mastdalen, 8/2 -20. Andreas B. Mastdalen. Astri, Arne, Anlaug, Kristine, Bent. Søskende. Begravelsen foregaar ved Helgen kirke lørdag 14.ds. kl. 1."

Avisaartikkel : "Drukningsulykke Et sørgelig ulykkestilfælde indtraf igaar ved Mastdalen i



ytre Valebø idet et par gutter gik ut paa isen paa Nordsjø. Den ene av gutterne Arthur, søn av Andreas Mastdalen hadde skoiter paa og dro en kamerat på kjælke. De gik begge gjennom isen, men det lykkedes for den ene at komme op igjen, men Arthur fik man ikke se mere til. Et par av Arthurs søsken saa ulykken fra land og fik tilkaldt hjælp. ved Valebø En del kjørere kom straks til og ved hjælp av baat fandt man gutten efter et kvarters forløp. Oplivningsforsøk blev helt forgjæves. Ulykken skedde ca. 10 meter fra land og paa 6 a 7 fots vand. Det blir et haardt slag for faren som for et aars tid siden mistet

sin hustru i spanskesyken. Arthur som var hans eldste søn var 15 aar gammel og blev konfirmeret i høst."

Amerikabrev fra Andreas B. Mastdalen til sin bror, Nils, i Amerika:

(noe forkortet) "Mastdalen 15/3 25 Kjære broder med familie! ... og jeg er fremdeles i Mastdalen vor jeg har gjennomlevet mange tunge, slitsomme sorgens dage, men jeg har dere alikevel. Du vet kanskje ikke at jeg mistet min hustru i den fryktelige spanskesyke høsten 1918 og blev igjen med 6 ukonfirmerte. Ett år efter druknet min eldstegut som nettop var konfirmert.

Det er haarde prøvelser maa du tro - for et sorgens hjem det er et saadant sted. ... Jeg kan nok tænke meg du har det travelt - du hører til den skole.

Du kan vere glad du er i Amerika. Du reiste i dine unge aar. Du skjønnte nok at det ikke ville vere verre at slaa sig frem der enn her. Jeg haaper du vil skrive igjen med en gang og fortelle hvordan du lever nu. Du har vel ogsaa flere egne barn nu som er dig til god hjelp på farmen.

... at tjene 8 kroner dagen det er lit over en dollar, dette vel efter kursen, og alting er volsomt dyrt - for hvetemel betales 76 kroner sekken prisen i hele vinter. Rugmel omtrent samme pris. Rugkli til hester og kuer 24 kroner. Poteter blev her ikke i aar for, disse koster nu 37 kroner tønden og blir dyrere til vaaren naar de skal settes. For amerikansk flesk betaler vi over 4 kroner kiloen (8 merker), maisgrøp er 44 kroner sekken.

Du kan tro det er dyrt at leve og bu da vi har et saa lite, tungvindt sted som Mastdalen - saa er det ikke lyst med familien. Men vi lever da bra alikevel. Jeg har en voksen ku som melker og 2 fine kviger som skal kalve i sommer, en liten okse og hest har jeg da som jeg selv har alet op her.

... Her var en kold og regnfuld sommer og høst sist aar, høi blev det bra med alikevel men vondt faa berget. Verst blev det med poteter. Det blev mange steder ikke en potet. Det var uaar paa poteter i hele det sydlige Norge, men derimot fra Nordland blev det en masse. Så derfra er kommet en masse direkte til Skien og opover bygdene her. Jeg har sluttet med å pløye og saa korn her, dog noget grøntfor.

Men vi overgjødsler bakkerne her da det er sa tungvindt med plog og harv i disse haugerne. Men jeg faar meget høi paa den vis. Her er saa mange som har reist til Canada de siste aar. Der er endnu land til en billig pris i det uendelige. Jeg har ogsaa tenkt meget om dette, selge alt jeg har og reise med mine barn derover. Maaske det kunne lykkes at oparbeide et eget hjem.

Jeg har ennu gode krefter og god helse. ... Her lever vi bare paa en halvaarlig leie - alle leilendinger nu, før var det et aar. Mastdalen er paalagt avgifter til kr. 200, har betalt den i flere aar nu. ...

Det er vanskeligere at komme til United States nu for det er nye bestemmelser. Eiendommene her er veldig dyre etter krigen. Bare et alminnelig simpelt hus til en familie er 10 000 kroner det billigste for små jordeiendommer på ca 40 til 50 maal er omkring 20 000 kroner o.s.v.

... saa maa du fortelle om tiderne derover i din omkrets om der er farmer til leie der og om priser på forskjelligt hester og kuer. Her koster en god hest fra 1000 til 1500 kroner.

... Jeg sender samtidig et brev til et landkontor i Canada. Jeg fikk tilbud derfra for 4 aar siden men kunde ikke da tenke paa noget da barna var saa unge. Jeg vil ialfall nu høre hvordan det er med forskjelligt.

Ja lev nu vel og ver hilset paa det beste fra din bror Andreas"

Nils og bestefar fikk litt av samme lagnad i livet. Da Nils' eldste sønn, som ogsaa het Arthur, døde ung. Han omkom i 2. verdenskrig under landgangen i Nordmandi